

ВІДГУК

офіційного опонента на кандидатську дисертацію
Петрова Олександра Олександровича
**«Об’єктивація лінгвокультурних концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ
у германських і слов’янських мовах: зіставний аспект»,**
подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук
зі спеціальності 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство

Дисертаційне дослідження О.О. Петрова виконано в межах зіставного мовознавства, спрямованого на синхронічне дослідження спільних і специфічних рис зіставлюваних мов, що дає змогу глибше пізнати природу кожної з мов. **Мета роботи** полягала у встановленні спільних і відмінних когнітивних ознак лінгвокультурних концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ на основі їхньої об’єктивації в англійській, німецькій, українській і російській мовах. Теоретичним підґрунтям рецензованої роботи стали основні засади когнітивної семантики, лінгвоконцептології та зіставної лінгвокультурології.

Безперечна **актуальність** цього дисертаційного дослідження визначається пріоритетною спрямованістю сучасних лінгвокогнітивних досліджень на вивчення процесів концептуалізації дійсності взагалі та на дослідження лінгвокультурних концептів зокрема. Наукова релевантність роботи зумовлена відсутністю комплексних досліджень лінгвокультурних концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ в аспекті зіставної лінгвокультурології у сучасному мовознавстві.

Наукова новизна дисертації О.О. Петрова впливає з чітко сформульованих положень дослідження, із поставленої мети і завдань, успішно вирішених в роботі. На наш погляд, вона полягає у наступному. Автором вперше на основі зіставного аналізу здійснено реконструкцію поняттєвого, образно-перцептивного та ціннісного складників лінгвокультурних концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ у британському, німецькому, українському та російському лінгвосоціумах. Новим є розроблення моделі кореляції концептів морально-етичної концептосистеми

«Відношення до власності» за принципами «відкритість – закритість» і «норма – перевищення норми» з метою глибшого розкриття ціннісного складника досліджуваних концептів. Особливої відзнаки заслуговує розроблена та опрацьована методика встановлення динаміки ціннісних / антиціннісних переорієнтацій на сучасному етапі розвитку зіставлених лінгвокультур.

Дисертант обрав кількісно і якісно валідний матеріал для своєї розвідки, а саме: лексеми та фразеологічні звороти як засоби мовної об'єктивації аналізованих концептів, вилучені шляхом суцільної вибірки із лексико- та фразеографічних джерел англійської, німецької, української та російської мов, загальний обсяг яких налічує близько 1500 одиниць.

Цілком логічною є структура роботи, яка впливає із поставлених завдань. Так, в якості теоретичного підґрунтя роботи автором запропоновано огляд основних досліджень в рамках зіставної лінгвокультурології та розроблено власну методику комплексного зіставного дослідження об'єктивації лінгвокультурних концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ в англійській, німецькій, українській та російській мовах. Надалі автор розкриває поняттєвий, перцептивно-образний та ціннісний складники лінгвокультурних концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ у британській, німецькій, українській та російській лінгвокультурах та виокремлює релевантні кореляції лінгвокультурних концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ у межах досліджуваних морально-етичних концептосистем. Ґрунтуючись на отриманих висновках, дисертант встановлює динаміку ціннісних / антиціннісних переорієнтацій у британській, німецькій, українській та російській лінгвокультурах та виявляє особливості асоціативних характеристик концептів ЩЕДРІСТЬ – СКУПІСТЬ носіями англійської, німецької, української та російської мов.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень і висновків дисертації не викликають щонайменшого сумніву. Вони забезпечуються достатньою теоретичною базою, на якій ґрунтується робота (перелік

теоретичних джерел, на які є доцільні посилання, сягає 369 позицій, адекватним застосуванням комплексної методики дослідження, яка виходить із загальних засад системного аналізу (*аналіз, індукція, дедуція, моделювання, порівняння*), а також використовує спеціальні методи, серед яких *зіставний метод, описовий метод, етимологічний аналіз, дефініційно-компонентний аналіз, концептуальний аналіз, контекстний аналіз, інтерпретативний аналіз, статистичний та кількісний види аналізу*, а також *лінгвістичне інтерв'ювання та психолінгвістичний експеримент*

Теоретична значущість рецензованої дисертації, на наше переконання, полягає у певному внеску в такі галузі мовознавства як зіставна лінгвокультурологія, лінгвоконцептологія, теорія міжкультурної комунікації.

Практична цінність роботи є очевидною та визначається можливістю використання її матеріалів, теоретичних міркувань і висновків у курсах порівняльного мовознавства: «Зіставне мовознавство», (розділи «Методика зіставного мовознавства», «Лексико-семантичні системи мов у контрастивному висвітленні», «Фразеологія»), «Порівняльна лексикологія рідної та іноземної мов» (розділ «Порівняльна фразеологія рідної та іноземної мов»), «Загальне мовознавство» (розділи «Теорія мови», «Методологія мовознавства», «Фразеологія»), «Вступ до мовознавства» (розділи «Загальні питання мовознавства», «Лексика і фразеологія»). Результати дисертаційного дослідження, запропоновані методики і спостереження прислужаться молодим науковцям під час виконання кваліфікаційних робіт бакалаврського, магістерського та аспірантського рівнів.

Дисертація написана логічно, сучасним науковим стилем, її оформлення повністю відповідає чинним вимогам до таких праць.

Висновки і міркування дисертаційної роботи вичерпно викладено у 15 публікаціях автора, з яких 13 одноосібні статті, (8 – у наукових фахових виданнях України і 2 – у зарубіжних наукових виданнях). Зміст автореферату